

Ikke så lett å skjønne

108928

10. juni 1940 kapitulerte 6. divisjon til Dietl på Spionkop. Senere samme 10. juni kapitulerte «samtlige norske stridskrefter» til den tyske sjef i Norge, ved oberst Buschenhagen på tysk side og oberstløytnant Roscher Nielsen på norsk side, i Trondheim. Samtlige norske stridskrefter legger våpnene ned og vil ikke ta dem opp igjen mot Tyskland eller Tysklands forbundne så lenge den nåværende krig varer, lyder teksten. Det er ikke tatt noe forbehold for mulige stridskrefter utenfor Norge, som f.eks. fartøyer på vei til England.

Regjeringen var reist tre dager tidligere, kom til England 10. juni og neppe effektiv for noen tid var gått. I London var det da en norsk militærmissjon, men ingen militær stab opprettet før 20. juni. General C.G. Fleischers første stabssjef, oberstløytnant A.D. Dahl kom 1. juli.

Regjeringen var delvis presset til å bli med, og ikke minst for at ikke England skulle overta flåten og gullet. Krig føres ikke med silkehansker, sa Churchill. Det hadde han vist i Jøssingfjord og ved mineleggingen.

Formelt var staten Norge ikke lenger i våpenfag med Tyskland, selv om krigstilstanden varte til 9. juli 1941 da vestmaktene ville ha Tyskland til å gjenoppruste.

Hvordan løste regjeringen problemet med å reise norske styrker når landet hadde lagt ned alle våpen? Jo, ved en militæravtale med England 23. juni 1941. Der ble norske styrker en del av de britiske styrker forsyningsmessig og kommandomessig. En norsk domstol uttalte i forbindelse med en erstatningssak etter krigen, at Kompani Linge ikke var en norsk, men en britisk oppsettning. Ikke så lett å skjønne. Regjeringen var forpliktet til å delta med styrker, selv om den nølte. Våre ledende, Nygaardsvold-trø historikere løste krig- eller ikke-krig-problemet med å jukse. Hva drøy påstand? Tenk etter.

Skodvin mente at gesamten betydde samlede, ikke samtlige, og at egentlig var det bare 6. divisjon som kapitulerte. Denne feilen går igjen i mange fremstillinger. Og så har regjeringen ingen skyld, har ikke brutt sitt ord? Folk flest, selv om de som enkelte av historikerne er født etter krigen, eller bare var smagutter da den kom, er ikke i tvil. Det er en unnskyldning for jukset: Krig føres ikke med silkehansker!

Anton Olstad

AD 22/5-45